

מדינת ישראל

רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

י"ב באב ה'תשפ"ו
26 ביולי 2026

חוזר נותני שירותים פיננסיים
2025-60
סיווג: כללי > טיוטה

תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין הון עצמי נוסף ודרישת נזילות לנותני שירותים פיננסיים – (טיוטה)

בתוקף סמכותי לפי סעיף 38(1) ו-3(3) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים, התשע"ו-2016 (להלן – "חוק הפיקוח" או "החוק"), בהתייחס לסעיף 21(ב)(8) בחוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 28) (הרחבת מקורות המימון לתאגידים חוץ-בנקאיים העוסקים במתן אשראי), התשפ"ב-2022, ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, להלן הוראותיי:

1. כללי

סעיף 37 לחוק קובע כי לנותן שירותים פיננסיים יהיה הון עצמי מזערי בסכום המפורט בתוספת הראשונה. סעיף 38 לחוק מסמך את המפקח לתת הוראות לעניין דרישות הון עצמי נוסף, מעבר לדרישות ההון המזערי שנותן שירותים פיננסיים נדרש להחזיק לפי הוראות סעיף 37, וכן לקבוע דרישות לעניין החזקת נכסים, לרבות דרישות לעניין נזילות.

ביום 28 באוגוסט 2023 פורסם לראשונה חוזר זה, ובמסגרתו הוגדרו המונחים המקובלים לעניין דרישות ההון העצמי הנוסף הנדרש מבעלי רישיון שונים, בהתאם לאופי הפעילות והסיכונים אליהם הם חשופים, ואת אופן חישובו לרבות התייחסות לסוגי ההון השונים המחושבים לצורך עמידה בהוראות הדין.

מכיוון שפעילותם של נותני השירותים הפיננסיים דומה בחלקם לפעילותם של תאגידים בנקאיים, דרישות ההון מנוסחות בהתאמה ומבוססות על הוראות המערכת הבנקאית תוך התאמות לסוג הפעילות, היקף הפעילות, מורכבותה והשלכות המשקיות הנובעות ממנה.

מטרת תיקון חוזר זה היא, בין היתר, להרחיב את האסדרה הקיימת על בעלי רישיון שמעמידים ערבות, זאת לאור החלטת ממשלה מספר 3596 מיום 4 בדצמבר 2025 בדבר קידום התחרות בשוק מתן הערבויות ולאור פרק ז' לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת 2026), התשפ"ה-2026 – קידום התחרות בשוק הערבויות (להלן – "החלטת הרפורמה בשוק הערבויות").

בהחלטת הרפורמה בשוק הערבויות נקבע כי יש להסיר את החסמים החוקיים הקיימים בכדי לאפשר את פתיחת שוק הערבויות, בין היתר, גם לנותני אשראי חוץ בנקאיים הרשאים לעסוק בפעילות אשראי מסוג ערבות בהתאם לחוק הפיקוח ובהתאם לתנאים שייקבעו. ברפורמה זו נקבע כי במקביל לתיקוני החקיקה (שנדרשים לצורך הסרת החסמים החוקיים) נדרש במקביל להדק ולהרחיב את התשתית האסדרתית הקיימת על הגופים שמעמידים ערבות ומפוקחים ע"י רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לעניין הון עצמי נוסף, דרישות נזילות והוראות דיווח לגופים המבקשים לעסוק בפעילות אשראי מסוג ערבות.

פרק ג' לחוק הפיקוח המגדיר פעילות של מתן אשראי, מתייחס בין השאר להעמדת ערבות לפעילות של אחר. בשונה ממתן אשראי המתאפיין בכך שסיכון האשראי נופל באופן מלא על מעמיד האשראי, פעילות בעל רישיון אשר עוסק בפעילות אשראי מסוג ערבות עלולה ליצור חשיפה לסיכון יציבותי אשר נובע מסיכונים פיננסיים ותפעוליים לרבות

סיכוני אשראי, סיכוני שוק, סיכון אי התאמת נכסים והתחייבויות (ALM) וסיכוני נזילות. זאת ועוד, פעילות של העמדת ערבות על ידי בעל הרישיון חושפת את מקבל הערבות לסיכון במקרה שנדרש לממש את הערבות אם בעל הרישיון נקלע למצוקה פיננסית כתוצאה מהתממשות סיכוני אשראי וסיכונים תפעוליים אליהם הוא חשוף, ויביא לאי פירעון הערבות מצד בעל הרישיון. סיכון זה אף עלול להתגלגל ולהשליך באופן שלילי על יכולת העמידה של צד ג' ביחס לחיובים שנטל בהסתמך על מימוש הערבות. בהתאם לאמור, ובמסגרת התיקון לחוזר זה מוצע לקבוע הוראות ספציפיות לעניין ההון העצמי הנוסף שנדרש בעל רישיון שמעמיד ערבות להחזיק, ולעניין גובה ההון העצמי הנוסף הנדרש וכן הוראות בדבר חובת הנזילות של נותני הערבות.

דרישת ההון הנוסף הקבועה בהוראה זו, נועדה להבטיח את יציבותו ואת התנהלותו התקינה של בעל הרישיון לצורך קיום החובות המוטלות עליו מכוח החוק והתחייבויותיו כלפי לקוחותיו, גם במצבי קיצון, וכן לשמש כרית ביטחון ממנה ניתן יהיה להיפרע במקרה של התממשות הסיכונים הנלווים לפעילותו. הערכת הסיכונים וגובה ההון העצמי הנגזר מהם כפי שנקבעו בתיקון החוזר, נובעים מהיקף הפעילות והחשיפה של בעל הרישיון לנכסים ברמות סיכון שונות. על כן נקבע כי גובה ההון העצמי ייגזר בין היתר מהיקף הפעילות של בעל הרישיון וסוגי הנכסים. מהטעמים האמורים מעלה, בטיטוט חוזר זה מוצע למחוק את האבחנה הנוגעת לבעל רישיון למתן אשראי המעמיד ערבות עד 25 מיליון שקלים, כך שדרישות ההון כמו גם דרישות הנזילות יחולו החל מהשקל הראשון של הערבות בהתאם לכללים שבסימן ד'. בהתאם לכך נמחק סימן ה' בחוזר המאוחד, כך שכל נותן ערבות יחול עליו התנאים שבסימן ד' לחוזר זה.

כמו כן, סעיף 21(א)(2) בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן – "**חוק הבנקאות (רישוי)**") קובע כי מי שאינו תאגיד בנקאי לא יעסוק בהנפקת ניירות ערך החייבות בתשקיף לפי סעיף 15 לחוק ניירות ערך, ובמתן אשראי כאחת. עם זאת, במסגרת תיקון מס' 21 לחוק הבנקאות (רישוי) נקבע בסעיף 21(ב) כי לעניין מתן אשראי בידי תאגיד העוסק במתן אשראי, יכול התאגיד להנפיק לציבור תעודות התחייבות ולהעניק אשראי ללקוחותיו ובלבד שסך ההנפקה לא תעלה על סך כולל של 5 מיליארד ש"ח ובכפוף לעמידה בהוראות נוספות שנקבעו בסעיף 21(ב)(8)-(ה), אשר עיקרן הגבלות על היקף הכנסתו השנתית של מקבל האשראי, דירוג מינימלי של תעודות ההתחייבות במועד ההנפקה, הגבלה על מתן אשראי למטרות דיור ומתן אשראי המבוטח על-ידי דירת מגורים.

במסגרת תיקון מס' 28 לחוק הבנקאות (רישוי) תוקן סעיף 21(ב) ונקבע כי לעניין תאגיד שחלות על פעילותו הוראות לעניין הלימה בין ההון העצמי שלו לבין התחייבויותיו ולעניין נזילות שנתן מאסדר לצורך פיקוח על יציבותו של התאגיד - סך הערך הנקוב של תעודות ההתחייבות של התאגיד המוחזקות בידי הציבור אינו עולה על 15 מיליארד ש"ח. עוד נקבע במסגרת התיקון האמור כי לעניין תאגידים שלא חלות עליהם ההוראות האמורות, סך הערך הנקב של תעודות ההתחייבות ימשיך לעמוד על סך של 5 מיליארד ש"ח. כמו כן במסגרת התיקון נמחקו סעיפים קטנים (ב)-(ה) באותו הסעיף. בכך למעשה יוכל בעל רישיון למתן אשראי, המעמיד אשראי שמקורו בין השאר בתעודות ההתחייבות המוחזקות בידי הציבור (להלן – "**נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי**") או מנפיק ניירות ערך מסחריים (להלן – "**נותן אשראי המנפיק ניירות ערך מסחריים**"), להגדיל את סך תעודות ההתחייבות המונפקות לציבור מסך של 5 מיליארד ש"ח לסך של 15 מיליארד ש"ח, ובלבד שיעמוד בהוראות המאסדר לעניין הלימה בין ההון העצמי לבין התחייבויותיו וכן בהוראות לעניין נזילות.

לשם כך מוצע לתקן את החוזר כך שיחול גם על בעל רישיון המנפיק ניירות ערך מסחריים, וכן לקבוע מסגרת מדורגת של דרישות הון עצמי נוסף ודרישות נזילות החלה על בעלי רישיון המגייסים חוב מן הציבור, בהתחשב בהיקף החוב שגויס ולרמת הסיכון הנלווית לפעילותם, גם אם הם אינם חוסים תחת ההגדרה של נותן אשראי בעל חוב משמעותי, וזאת אם סך הערך הנקוב של תעודות ההתחייבות של התאגיד המוחזקות בידי הציבור המשמשות למתן אשראי גבוה מ- 0.5 מיליארד ש"ח ונמוך מ- 5 מיליארד ש"ח (להלן – "**נותן אשראי שהוא בעל חוב ציבורי**").

בהתאם לכך, מוצע לקבוע דרישות הון שונות לנותני אשראי בעלי חוב ציבורי, לנותני אשראי בעלי חוב ציבורי משמעותי ולמנפיקי ניירות ערך מסחריים, באופן המשקף את הגידול בחשיפה לסיכונים אשראי, מימון ונזילות ככל שהיקף גיוסי החוב גדל.

קביעת דרישות הון ונזילות באופן מדורג ומבוסס סיכון נועדה להבטיח כי גיוס מקורות מימון מן הציבור יעשה תוך שמירה על יציבותו הפיננסית של בעל הרישיון ועל יכולתו לעמוד בהתחייבויותיו. ככל שהיקף החוב הציבורי גדל, כך גדלים גם הסיכונים הנובעים ממינוף, ממחזור חוב ומניהול מקורות המימון, ובהתאם נדרשת כרית הון משמעותית יותר שתסייע בספיגת הפסדים בלתי צפויים, תחזק את חוסנו של בעל הרישיון ותגן על ציבור המשקיעים ועל היציבות הפיננסית.

כמו כן, מוצע לתקן בחוזר זה את משקולות הסיכון לגבי חובות של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי האשראי, לאור פניות שהגיעו לרשות בעניין הפרקטיקה המקובלת בשוק.

2. תיקון החוזר המאוחד לעניין שירותים פיננסיים מוסדרים

בחוזר המאוחד לעניין שירותים פיננסיים מוסדרים, בחלק 4 ('פיקוח ואכיפה'), בפרק 3 ('הון עצמי ודרישות נזילות'), יבואו התיקונים הבאים בסימני מהדורה:

- א. תיקון סימן ד' – "הון עצמי נוסף ודרישות נזילות לנותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי, נותן ערבות ונותן אשראי המנפיק ניירות ערך מסחריים";
- ב. מחיקת סימן ה' – "הון עצמי נוסף לבעל רישיון למתן אשראי שנותן ערבות להתחייבותו של אחר";
- ג. תיקון נספחים 1-3 לחלק 4, פרק 3 – המצורפים כנספח לחוזר זה.

3. תחולה

הוראות תיקון חוזר זה יחולו על בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי שנותן ערבות, על נותן אשראי בעל חוב ציבורי, על נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי או מנפיק ניירות ערך מסחריים ועל בעל רישיון למתן אשראי שנותן ערבות.

4. תחילה

- א. הוראות תיקון חוזר זה יכנסו לתוקף מיום פרסום התיקון לחוזר זה;
- ב. על אף האמור בסעיף א', הוראות תיקון לחוזר זה יכנסו לתוקף בתוך 90 יום מיום פרסום התיקון, לעניין בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי שנותן ערבות ובעל רישיון למתן אשראי שנותן ערבות, אשר עסקו במתן אשראי מסוג ערבות ערב פרסום התיקון לחוזר זה.

עמית גל

המפקח על נותני שירותים פיננסיים

הון עצמי נוסף ודרישות נזילות לנותן אשראי בעל חוב ציבורי או לנותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי או לנותן אשראי המנפיק ניירות ערך מסחריים או לנותן ערבות

בעל רישיון מורחב למתן אשראי, המעמיד אשראי שמקורו, בין השאר, בתעודות ההתחייבות המוחזקות בידי הציבור, שסך הערך הנקוב שלהן גבוה מ-0.5 מיליארד ש"ח ונמוך מ-5 מיליארד ש"ח (להלן: "נותן אשראי שהוא בעל חוב ציבורי") או בעל רישיון מורחב למתן אשראי, המעמיד אשראי שמקורו, בין השאר, בתעודות ההתחייבות המוחזקות בידי הציבור, שסך הערך הנקוב שלהן גבוה מ-5 מיליארד ש"ח ונמוך מ-15 מיליארד ש"ח (להלן: "נותן אשראי שהוא בעל חוב ציבורי משמעותי") או בעל רישיון מורחב למתן אשראי, המנפיק ניירות ערך מסחריים כהגדרתם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן: "נותן אשראי המנפיק ניירות ערך מסחריים") או בעל רישיון מורחב למתן אשראי או בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי, אשר נותן ערבות להתחייבות של אחר (להלן: "נותן ערבות") (להלן יחדיו: "בעל רישיון למתן אשראי") יחזיק בהון עצמי שיחושב על בסיס דוחות מאוחדים ויעמוד בדרישות נזילות כאמור בהוראות אלה:

1. דרישות הון:

יחזיק בהון עצמי שיעמוד בתנאים הבאים:

א. מגבלות על מבנה ההון העצמי – ההון העצמי יהיה מורכב מהון עצמי רובד 1 בלבד;

ב. יחס הלימות הון מינימלי –

(1) נותן אשראי שהוא בעל חוב ציבורי או לנותן אשראי המנפיק ניירות ערך מסחריים שהערך הנקוב בהן נמוך מ-0.5 מיליארד ש"ח, יחס הון עצמי לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-4%;

(2) נותן אשראי שהוא בעל חוב ציבורי משמעותי או לנותן אשראי המנפיק ניירות ערך מסחריים שהערך הנקוב בהן גבוה מ-0.5 מיליארד ש"ח או לנותן ערבות, יחס הון עצמי לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-6%.

ג. על אף האמור בסעיף קטן ב' לעיל, נותן אשראי המנפיק ניירות ערך מסחריים או לנותן ערבות יחזיק בהון עצמי כולל בסכום שלא יפחת בכל עת מ-2 מיליון ש"ח או ביחס הלימות הון מינימלי כאמור בסעיף קטן ב', לפי הגבוה מבניהם;

לעניין זה יובהר, כי סכום ההון העצמי הנדרש כולל את ההון העצמי המזערי הקבוע עבורו בסעיף 37.

בסעיף זה –

"נכסי סיכון משוקללים" – סך כל אלה:

(1) נכסי הסיכון המשוקללים עבור סיכון אשראי;

(2) מכפלת דרישות ההון לסיכון תפעולי ב-16.5.

"נכסי הסיכון המשוקללים בסיכון אשראי" – סכום מכפלת החשיפות במשקולות הסיכון הרלוונטיות, בהתאם למפורט בחלק 4, פרק 3, נספח 3.

"דרישות ההון לסיכון תפעולי" – 15% מהכנסה גולמית חיובית ממוצעת בשלוש השנים האחרונות.

"הכנסה גולמית" – מחושבת בהתאם לנתונים כפי שמופיעים בדו"ח הכספי לתאריך החישוב, באופן הבא:

(1) סך כל אלה:

(א) הכנסות והוצאות ריבית – הכנסות ריבית נטו;

(ב) הכנסות מימון שאינן מריבית;

(ג) הכנסות מעסקאות בכרטיסי אשראי;

(ד) עמלות;

(ה) הכנסות אחרות.

(2) בניכוי: הוצאות אחרות והוצאות תפעול.

2. דרישות נזילות:

בעל רישיון למתן אשראי, יחזיק נכסים נזילים בהתאם לצורכי הנזילות שלו, על פי מודל פנימי של יחס נזילות מזערי בהתאם לאמור להלן. המודל יביא בחשבון את כל צרכי הנזילות של נותן אשראי כאמור ומאפייניהם, בתוספת כרית ביטחון המביאה בחשבון תרחישי קיצון. בפרט מודל יחס הנזילות יקיים את ההנחות הבאות:

א. יחס נזילות מזערי גדול מ-1 בכל עת. לעניין זה –

”יחס נזילות מזערי” – היחס בין כרית הנזילות לבין התזרים היוצא החזוי.

”כרית נזילות” – יתרת הנכסים הנזילים לאחר הפעלת מקדמי ביטחון הולמים, בהתאם לכל נכס.

”תזרים יוצא חזוי” – תשלומים חזויים (לרבות פירעונות, משיכות ושימושים) בתקופה של חודש קדימה בניכוי תקבולים באותה תקופה.

ב. התזרים היוצא החזוי יחושב לתקופה של 30 הימים העוקבים בתרחישי לחץ שונים.

3. הכרה במפחיתי סיכון אשראי:

בעל רישיון למתן אשראי יוכל להכיר במפחיתי סיכון לצורך חישוב נכסי הסיכון המשוקללים בהתאם לאמור להלן:

א. מפחיתי סיכון כשירים –

לצורך הפחתת משקלי הסיכון בחישוב נכסי הסיכון שבנספח, יוכרו אך ורק מפחיתי הסיכון הבאים:

(1) בטוחה ממומנת: פיקדון כספי במזומן המופקד בחשבון ייעודי המשועבד משפטית לטובת בעל

הרישיון (להלן: ”פיקדון מזומן כשיר”);

(2) הגנת אשראי לא ממומנת: ערבות או פוליסת ביטוח אשראי המהווה ערבות בפועל אשר ניתנה על ידי

ספק הגנה (להלן: ”ערבות או ביטוח אשראי כשיר”).

לעניין זה –

”ספק הגנה” – בנק או מבטח או נותן ערבות אשר מחזיק בדירוג אשראי שנקבע על ידי מוסד חיצוני

מוכר להערכת אשראי בדירוג בינלאומי שלא יפחת מ (A-).

ב. תנאי סף מהותיים להכרה –

הפחתת משקל הסיכון מותנית בעמידה מצטברת בכל התנאים הבאים:

(1) ודאות משפטית ואכיפות: כל מסמכי העסקה והשעבודים תקפים ואכיפים משפטית בכל סמכות

שיפוט רלוונטית;

(2) הגנת האשראי היא ישירה, מפורשת, בלתי מותנית ובלתי הדירה, ומקנה לבעל הרישיון זכות תביעה

ומימוש מידי עם הגדרת כשל של הלווה;

- (3) היעדר מתאם חיובי – לא יתקיים מתאם חיובי מהותי בין חוסנו הפיננסי של ספק ההגנה (או שווי הבטוחה) לבין כושר הפירעון של הלווה. ניירות ערך או התחייבויות של הלווה, או של ישות קשורה אליו, אינם כשירים לשמש כהגנה ;
- (4) איסור אי-תאימות מועדים – תקופת התוקף של הבטוחה או הגנת האשראי חייבת לכסות באופן מלא את תקופת חשיפת האשראי ; הגנה שמועד פקיעתה קודם למועד פירעון החוב לא תוכר כלל.

ג. אופן חישוב נכסי הסיכון (שיטת ההחלפה) –

- (1) חלק חשיפת האשראי המכוסה באופן מלא על ידי פיקדון מזומן כשיר, יישא משקל סיכון של 0% ;
- (2) חלק חשיפת האשראי המגובה בערבות או ביטוח אשראי כשיר, יקבל את משקל הסיכון המשווה לספק ההגנה עצמו, ובלבד שמשקל סיכון זה נמוך משל הלווה המקורי ;
- (3) יתרת החשיפה שאינה מכוסה תמשיך לשאת את משקל הסיכון המקורי של הלווה.

ד. דרישות ניהול, נהלים ובקרה –

- (1) בעל הרישיון יפעל על פי נהלים כתובים ומאושרים המפרטים את תהליכי הבקרה, הניהול המנהלתי והערכת הסיכונים (המשפטיים והתפעוליים) הנובעים מהסתמכות על מפחיתי הסיכון ;
- (2) בעל הרישיון יבצע בקרה שוטפת לוודא תוקפן המשפטי של ההגנות, ויפעיל מערך לניטור סיכוני ריכוזיות (חשיפת יתר לספק הגנה בודד או לסוג בטוחה מסוים) ;
- (3) מערך בקרת הסיכונים או הביקורת הפנימית של בעל הרישיון יבצעו סקירה תקופתית בלתי תלויה של מערך מפחיתי הסיכון, הלימות הציות לתנאי ההכרה ויכולת המימוש בפועל.

נספח ה'

הוראות המפקח על השירותים הפיננסיים

חלק 4, פרק 3, סימן (ה)

הון עצמי נוסף לבעל רישיון מורחב למתן אשראי הנותן ערבות להתחייבות של אחר

בעל רישיון מורחב למתן אשראי, שאינו נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי כמשמעותו בסימן ג' לפרק זה, ואשר נותן ערבות להתחייבות של אחר בהיקף כולל הגבוה מ-25 מיליון שקלים (להלן: "נותן ערבות"), יחזיק בהון עצמי שיחושב על בסיס דוחות מאוחדים, כאמור בהוראות אלה.

1. נותן ערבות יחזיק בהון עצמי שיעמוד בתנאים הבאים:

מגבלות על מבנה ההון העצמי – ההון העצמי יהיה מורכב מהון עצמי רובד 1 בלבד.

יחס הון עצמי לסכום החשיפות לא יפחת מ-4%. סכום ההון העצמי הנדרש כולל את ההון העצמי המזערי הקבוע עבורו בסעיף 37.

לעניין סעיף זה "סכום החשיפות" יהיה סכום הרכיבים הבאים:

(1) סכום כל הנכסים המאזניים ("חשיפות מאזניות") בהתאם לנתונים לתאריך החישוב, בניכוי:

(א) מזומן ושווה ערך מזומנים;

(ב) חוב של מדינת ישראל או בנק ישראל;

(ג) חוב של מדינות או בנקים מרכזיים בדירוג מדינת ישראל לפחות.

(ד) סך הנכסים המנוכחים לצורך חישוב הון עצמי רובד 1 בהתאם לסעיף 2(ז) לסימן ב בפרק זה.

(2) סכום הפריטים החוץ מאזניים.

פריטים חוץ מאזניים יומרו לשווה ערך חשיפות מאזניות באמצעות החלת מקדמי המרה לאשראי כאמור בנספח 3.3 לפרק 3.

נספח 3א – משקלות סיכון לחשיפות אשראי ונכסים אחרים

חישוב סך נכסי הסיכון המשוקללים בסיכון אשראי לצורך בחינת יחסי הון מינימליים יהיו סכום מכפלת החשיפה (לרבות נכסים חוץ מאזניים) במשקל הסיכון הרלוונטי, כמפורט להלן.

<u>משקל סיכון</u>		<u>חשיפה</u>
0%	• מזומן ושווה ערך מזומנים • חוב של מדינת ישראל או בנק ישראל (סחיר) • חוב של מדינות או בנקים מרכזיים בדירוג מדינת ישראל לפחות	
20%	• חובות של תאגידים בנקאיים ושל חברות כרטיסי אשראי שמועד פירעונם המקורי הוא שלושה חודשים או פחות, הנקובים וממומנים בשקלים חדשים.	
35%	• יחס LTV – עד 45%	הלוואה כשירה לדיוור
50%	• יחס LTV – מעל 45% ועד 60%	
60%	• יחס LTV – מעל 60% ועד 75%	
50%	• חובות של תאגידים בנקאיים ושל חברות כרטיסי אשראי שמועד פירעונם המקורי הוא יותר משלושה חודשים, הנקובים וממומנים בשקלים חדשים.	
75%	• תיק אשראי קמעונאי (לרבות הלוואה לדיוור שאינה הלוואה כשירה לדיוור)	
100%	• אשראי לתאגידים ולעסקים (שאינו מוגדר כ"אשראי קמעונאי") • אשראי בביטחון נדל"ן מסחרי	
125%	• נכסים אחרים שלא קיבלו התייחסות מפורשת בנספח זה¹	
150%	• הלוואות בפיגור (מעל 90 יום), בניכוי הפרשות	
250%	• נכס מס נדחה והשקעה בתאגיד פיננסי שנקבע בגינם שקלול ספציפי לסכומים שעד 10% מהון עצמי רובד 1 של החברה	
משקל סיכון המבטא דרישת הון בגובה החשיפה	• נכסים שנקבע בהגדרות לנספח זה כי יקבלו משקל סיכון המבטא דרישות הון בגובה החשיפה ונכסים המוחזקים בניגוד למגבלות ההשקעה עליהן הורה המפקח	

פריטים חוץ מאזניים יותאמו בעזרת מקדמי המרה לאשראי כמפורט להלן וישוקללו בטבלה זו לפי מהות האשראי. לעניין נספח זה :

"חברת כרטיסי אשראי" – חברה שהיא סולק כהגדרתו בסעיף 11ב(א) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1985.

¹ ובלבד שלא נכללים בנכסים המנוכים לצורך חישוב הון עצמי רובד 1 בהתאם לסעיף 2(ז) לסימן ב בפרק זה.

נספח 33 – מקדמי המרה לאשראי לצורך חישוב משקל הסיכון של חשיפות חוץ מאזניות

<u>מקדמי המרה לאשראי</u>	<u>מהות החשיפה</u>
20%	התחייבויות למתן אשראי הניתנות לביטול ללא תנאי בכל עת או לתקופה מקורית של עד שנה
50%	התחייבויות למתן אשראי לתקופה מקורית מעל שנה
20%	עסקאות עתידיות
20%	ערבויות פורמליות – לבית משפט, להבטחת עריכת חוזה, לטיב העבודה או לביצוע תיקונים על ידי קבלן או ספק אחר של סחורות או שירותים
50%	ערבויות ביצוע – התחייבויות מהסוגים הבאים: ערבות למילוי התחייבויות של ספק שירותים, ערבות לרישום משכנתא שניתנה לתקופה מרבית של שלוש שנים, ערבות לטובת הממשלה להבטחת תשלום בעד סחורות שהיא מספקת, ערבות להתחייבות פירעון צ'ק.
50%	ערבות להזמנת ניירות ערך שהוצעו לציבור בישראל
100%	ערבויות להבטחת אשראי כלהלן: ערבות לנותן אשראי או למי שנעשה ערב למילוי התחייבותו של מקבל האשראי, ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא סיפק ערבות לטובת משכיר דירה להבטחת תשלומים של השוכר
100%	התחייבות הנובעת מהשימוש בכרטיסי אשראי בגובה הסכומים הידועים באותה עת כי הלקוחות כבר התחייבו וכי הסכומים טרם נפרעו
100%	אשראי תעודות פתוח שאינו מקנה לבעל הרישיון שליטה בסחורה
100%	התחייבויות שלגביהן התקבלה דרישה לתשלום התחייבויות על חשבון לקוחות שעל פיהן מתחייב בעל הרישיון לשלם על-פי דרישה מהמוטב תוך תקופה מסוימת
125%	ערבות ביצוע לפי חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974. ערבות בודדת שחלקה היחסי מתוך כלל הערבויות שהעמיד נותן הערבות, עולה על 10%.

דברי הסבר

כללי

סעיף 37 לחוק קובע כי לנותן שירותים פיננסיים יהיה הון עצמי מזערי בסכום המפורט בתוספת הראשונה. סעיף 38 לחוק מסמיך את המפקח לתת הוראות לעניין דרישות הון עצמי נוסף, מעבר לדרישות ההון המזערי שנותן שירותים פיננסיים נדרש להחזיק לפי הוראות סעיף 37, וכן לקבוע דרישות לעניין החזקת נכסים, לרבות דרישות לעניין נזילות.

ביום 28 באוגוסט 2023 פורסם לראשונה חוזר זה, ובמסגרתו הוגדרו המונחים המקובלים לעניין דרישות ההון העצמי הנוסף הנדרש מבעלי רישיון שונים, בהתאם לאופי הפעילות והסיכונים אליהם הם חשופים, ואת אופן חישובו לרבות התייחסות לסוגי ההון השונים המחושבים לצורך עמידה בהוראות הדין. מכיוון שפעילותם של נותני השירותים הפיננסיים דומה בחלקם לפעילותם של תאגידים בנקאיים, דרישות ההון מנוסחות בהתאמה ומבוססות על הוראות המערכת הבנקאית תוך התאמות לסוג הפעילות, היקף הפעילות, מורכבותה והשלכות המשקיות הנובעות ממנה.

מטרת תיקון חוזר זה היא, בין היתר, להרחיב את האסדרה הקיימת על בעלי רישיון שמעמידים ערבות, זאת לאור החלטת ממשלה מספר 3596 מיום 4 בדצמבר 2025 בדבר קידום התחרות בשוק מתן הערבויות ולאור פרק ז' לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת 2026), התשפ"ה-2026 – קידום התחרות בשוק הערבויות (להלן – "**החלטת הרפורמה בשוק הערבויות**").

בהחלטת הרפורמה בשוק הערבויות נקבע כי יש להסיר את החסמים החוקיים הקיימים בכדי לאפשר את פתיחת שוק הערבויות, בין היתר, גם לנותני אשראי חוץ בנקאיים הרשאים לעסוק בפעילות אשראי מסוג ערבות בהתאם לחוק הפיקוח ובהתאם לתנאים שייקבעו. ברפורמה זו נקבע כי במקביל לתיקוני החקיקה (שנדרשים לצורך הסרת החסמים החוקיים) נדרש במקביל להדק ולהרחיב את התשתית האסדרתית הקיימת על הגופים שמעמידים ערבות ומפוקחים ע"י רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לעניין הון עצמי נוסף, דרישות נזילות והוראות דיווח לגופים המבקשים לעסוק בפעילות אשראי מסוג ערבות.

פרק ג' לחוק הפיקוח המגדיר פעילות של מתן אשראי, מתייחס בין השאר להעמדת ערבות לפעילות של אחר. בשונה ממתן אשראי המתאפיין בכך שסיכון האשראי נופל באופן מלא על מעמיד האשראי, פעילות בעל רישיון אשר עוסק בפעילות אשראי מסוג ערבות עלולה ליצור חשיפה לסיכון יציבותי אשר נובע מסיכונים פיננסיים ותפעוליים לרבות סיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכון אי התאמת נכסים והתחייבויות (ALM) וסיכונים נזילות. זאת ועוד, פעילות של העמדת ערבות על ידי בעל הרישיון חושפת את מקבל הערבות לסיכון במקרה שנדרש לממש את הערבות אם בעל הרישיון נקלע למצוקה פיננסית כתוצאה מהתממשות סיכונים אשראי וסיכונים תפעוליים אליהם הוא חשוף, ויביא לאי פירעון הערבות מצד בעל הרישיון. סיכון זה אף עלול להתגלגל ולהשליך באופן שלילי על יכולת העמידה של צד ג' ביחס לחיובים שנטל בהסתמך על מימוש הערבות. בהתאם לאמור, ובמסגרת התיקון לחוזר זה מוצע לקבוע הוראות ספציפיות לעניין ההון העצמי הנוסף שנדרש בעל רישיון שמעמיד ערבות להחזיק, ולעניין גובה ההון העצמי הנוסף הנדרש וכן הוראות בדבר חובת הנזילות של נותני הערבות.

דרישת ההון הנוסף הקבועה בהוראה זו, נועדה להבטיח את יציבותו ואת התנהלותו התקינה של בעל הרישיון לצורך קיום החובות המוטלות עליו מכוח החוק והתחייבויותיו כלפי לקוחותיו, גם במצבי קיצון, וכן לשמש כרית ביטחון ממנה ניתן יהיה להיפרע במקרה של התממשות הסיכונים הנלווים לפעילותו. הערכת הסיכונים וגובה ההון העצמי הנגזר מהם כפי שנקבעו בתיקון החוזר, נובעים מהיקף הפעילות והחשיפה של בעל הרישיון לנכסים ברמות סיכון שונות. על כן נקבע כי גובה ההון העצמי ייגזר בין היתר מהיקף הפעילות של בעל הרישיון וסוגי הנכסים.

במסגרת תיקון מס' 28 לחוק הבנקאות (רישוי) תוקן סעיף 21(ב) ונקבע כי לעניין תאגיד שחלות על פעילותו הוראות לעניין הלימה בין ההון העצמי שלו לבין התחייבויותיו ולעניין נזילות שנתן מאסדר לצורך פיקוח על יציבותו של

התאגיד - סך הערך הנקוב של תעודות ההתחייבות של התאגיד המוחזקות בידי הציבור אינו עולה על 15 מיליארד ש"ח. עוד נקבע במסגרת התיקון האמור כי לעניין תאגידים שלא חלות עליהם ההוראות האמורות, סך הערך הנקב של תעודות ההתחייבות ימשיך לעמוד על סך של 5 מיליארד ש"ח. כמו כן במסגרת התיקון נמחקו סעיפים קטנים (ב)-(ה) באותו הסעיף. בכך למעשה יוכל בעל רישיון למתן אשראי, המעמיד אשראי שמקורו בין השאר בתעודות ההתחייבות המוחזקות בידי הציבור (להלן – "נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי") או מנפיק ניירות ערך מסחריים (להלן – "נותן אשראי המנפיק ניירות ערך מסחריים"), להגדיל את סך תעודות ההתחייבות המונפקות לציבור מסך של 5 מיליארד ש"ח לסך של 15 מיליארד ש"ח, ובלבד שיעמוד בהוראות המאסדר לעניין הלימה בין ההון העצמי לבין התחייבויותיו וכן בהוראות לעניין נזילות.

לשם כך מוצע לתקן את החוזר כך שיחול גם על בעל רישיון המנפיק ניירות ערך מסחריים, וכן לקבוע מסגרת מדורגת של דרישות הון עצמי נוסף ודרישות נזילות החלה על בעלי רישיון המגייסים חוב מן הציבור, בהתחשב בהיקף החוב שגויס ולרמת הסיכון הנלווית לפעילותם, גם אם הם אינם חוסים תחת ההגדרה של נותן אשראי בעל חוב משמעותי, וזאת אם סך הערך הנקוב של תעודות ההתחייבות של התאגיד המוחזקות בידי הציבור המשמשות למתן אשראי גבוה מ- 0.5 מיליארד ש"ח ונמוך מ- 5 מיליארד ש"ח (להלן – "נותן אשראי שהוא בעל חוב ציבורי"). כמו כן, מוצע לתקן בחוזר זה את משקולות הסיכון לגבי חובות של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי האשראי, לאור פניות שהגיעו לרשות בעניין הפרקטיקה המקובלת בשוק.

לסעיף התחולה

הוראות תיקון חוזר זה יחולו על בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי שנותן ערבות, על נותן אשראי בעל חוב ציבורי, על נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי או מנפיק ניירות ערך מסחריים ועל בעל רישיון למתן אשראי שנותן ערבות.

לסעיף התחילה

מוצע כי הוראות החוזר יחולו החל מיום פרסומו, יחד עם זאת, ביחס לגופים שהם בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי ובעל רישיון למתן אשראי שנותן ערבות, אשר עסקו במתן אשראי מסוג ערבות ערב פרסום התיקון לחוזר זה, הוראות החוזר יכנסו לתוקף בתוך 90 יום מיום פרסום התיקון, וזאת מתוך מטרה לתת זמן התארגנות לחברות אלו ביישום הוראות החוזר, ובפרט לעניין יישום הוראות הון ונזילות.

לנספח ד' - הון עצמי נוסף ודרישות נזילות לנותן אשראי בעל חוב ציבורי או לנותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי או נותן אשראי המנפיק ניירות ערך מסחריים או נותן ערבות

כאמור בדברי הפתיחה לעיל, מוצע לתקן את החוזר כך שיחול גם על בעל רישיון למתן אשראי המנפיק ניירות ערך מסחריים, וכן לקבוע מסגרת מדורגת של דרישות הון עצמי נוסף ודרישות נזילות החלה על בעלי רישיון המגייסים חוב מן הציבור, בהתאם להיקף החוב שגויס ולרמת הסיכון הנלווית לפעילותם, גם אם הם אינם חוסים תחת ההגדרה של נותן אשראי בעל חוב משמעותי.

קביעת דרישות הון ונזילות באופן מדורג ומבוסס סיכון נועדה להבטיח כי גיוס מקורות מימון מן הציבור ייעשה תוך שמירה על יציבותו הפיננסית של בעל הרישיון ועל יכולתו לעמוד בהתחייבויותיו. ככל שהיקף החוב הציבורי גדל, כך גדלים גם הסיכונים הנובעים ממינוף, ממחזור חוב ומניהול מקורות המימון, ובהתאם נדרשת כרית הון משמעותית יותר שתסייע בספיגת הפסדים בלתי צפויים, תחזק את חוסנו של בעל הרישיון ותגן על ציבור המשקיעים ועל היציבות הפיננסית.

כמו כן, ובהמשך להחלטת הרפורמה בשוק הערבויות, במסגרת התיקון לחוזר זה מוצע לקבוע הוראות ספציפיות לעניין ההון העצמי הנוסף שנדרש בעל רישיון שמעמיד ערבות להחזיק, ולעניין גובה ההון העצמי הנוסף הנדרש וכן הוראות בדבר חובת הנזילות של נותני הערבות.

סעיף 1 – דרישות הון

בסעיף קטן (א) נקבע כי ההון העצמי של נותן אשראי שהוא בעל חוב ציבורי או נותן אשראי שהוא בעל חוב ציבורי משמעותי או נותן אשראי המנפיק ניירות ערך מסחריים או נותן ערבות, יהיה מורכב מהון עצמי רובד 1 בלבד. הטעם לכך הוא שרבדי הון נוספים מבוססים, ככלל, על מכשירי חוב נחותים המונפקים לציבור, ואין מקום לבסס את ההגנה על ציבור מחזיקי החוב באמצעות התחייבויות נוספות של התאגיד.

בסעיף קטן (ב) נקבע מודל מדורג של דרישות הלימות הון, המבוסס על היקף החוב הציבורי ומידת הסיכון הנלווית לפעילות. בהתאם לכך, נותן אשראי בעל חוב ציבורי או נותן אשראי המנפיק ניירות ערך מסחריים שהיקף החוב שהנפיק נמוך מ-0.5 מיליארד ש"ח, יידרש לעמוד ביחס הלימות הון מינימלי של 4%, ואילו נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי, נותן אשראי המנפיק ניירות ערך מסחריים שהיקף החוב שהנפיק עולה על 0.5 מיליארד ש"ח, וכן נותן ערבות, יידרשו לעמוד ביחס הלימות הון מינימלי של 6%. קביעת דרישות הון מדורגות משקפת את הגידול בסיכונים הנובעים מהתרחבות היקף הפעילות וההתחייבויות כלפי הציבור, תוך שמירה על יחס הולם בין דרישות ההון לבין רמת הסיכון של בעל הרישיון.

יחס זה נמוך מדרישות ההון החלות על בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי, וזאת מאחר שאין מדובר בגוף המקבל פיקדונות מהציבור, שלגביהם נדרשת רמת הגנה גבוהה יותר ומכיוון שהמטרה כאן אינה להגן על בעלי פיקדונות, שם נדרשת רמת ביטחון גבוהה יותר. היחס הנקבע ביחס לבעל רישיון למתן אשראי משקף את הצורך לשמור על יציבותו של נותן אשראי המגייס חוב מהציבור או מנפיק ניירות ערך מסחריים או נותן ערבות אשר נדרש לאמון כנותן שירותים פיננסיים משמעותי.

כמו כן החוזר מאמץ את משקולות הסיכון בדומה לאלה שנקבעו לבעל רישיון לשירותי פיקדון ואשראי וזאת מהסיבה שסיכון האשראי והסיכון התפעולי שבפניו עומד נותן אשראי גדול ואינו שונה באופן מהותי מהסיכון שקיים בפעילות כאמור. מתן משקולות סיכון דיפרנציאליים יעודד ניהול סיכונים אפקטיבי.

עוד נקבע הון עצמי מינימלי לנותן אשראי המנפיק ניירות ערך מסחריים או נותן ערבות בסכום שלא יפחת בכל עת מ-2 מיליון ₪, וזאת מתוך מטרה לייצר כרית הון לפירעון מידי בהתקיים תנאים מתאימים. יובהר, כי ככל שבעל רישיון למתן אשראי נכנס לתחולת הוראות סימן זה, אזי הוראות אלו יחולו על נותן האשראי החל מהשקל הראשון.

סעיף 2 – דרישות נזילות

בסעיף זה מוצע לקבוע כי נותן אשראי שהוא בעל חוב ציבורי או נותן אשראי שהוא בעל חוב ציבורי משמעותי או נותן אשראי המנפיק ניירות ערך מסחריים או נותן ערבות יחזיקו בנכסים נזילים בהתאם למאפייני פעילותם ולצורכי הנזילות שלהם, על בסיס מודל פנימי לניהול נזילות. המודל נדרש להביא בחשבון את כלל מקורות השימוש והמקורות הכספיים של בעל הרישיון, תוך שילוב כרית ביטחון המתחשבת בתרחישי קיצון.

עוד נקבע כי על בעל הרישיון לעמוד בכל עת ביחס נזילות מזערי העולה על 1, המחושב על בסיס היחס שבין כרית הנזילות לבין התזרים היוצא החזוי ל-30 הימים הקרובים בתרחישי לחץ שונים. דרישה זו נועדה להבטיח כי לבעל הרישיון יהיו מקורות נזילים מספקים לעמידה בהתחייבויותיו גם בתקופות של לחץ פיננסי, ובכך לצמצם את הסיכון להתממשות משבר נזילות.

קביעת דרישות הנזילות מבוססת על גישה מבוססת סיכון, שלפיה גיוס מקורות מן הציבור, הנפקת ניירות ערך מסחריים או פעילות של מתן ערבות מחייבים ניהול שוטף של סיכונים הנזילות, וזאת על מנת להבטיח את יציבותו הפיננסית של בעל הרישיון ואת יכולתו לעמוד בהתחייבויותיו כלפי לקוחותיו וציבור המשקיעים.

סעיף 3- הכרה במפחיתי סיכון אשראי

לצורך חישוב נכסי הסיכון המשוקללים, מוצע לקבוע הוראות המסדירות את התנאים שבהם ניתן להכיר במפחיתי סיכון אשראי על מנת להפחית את משקל הסיכון החשיפה. ההוראות קובעות כי הכרה כאמור תתאפשר רק ביחס למפחיתי סיכון איכותיים, בעלי ודאות משפטית ויכולת מימוש אפקטיבית, ובהם פיקדון מזומן משועבד, ערבות או ביטוח אשראי שניתנו על ידי ספקי הגנה כשירים. בנוסף, נקבעים תנאים מהותיים להכרה, אופן חישוב משקל הסיכון לאחר מתן ההגנה ודרישות לניהול, בקרה וניטור של מפחיתי הסיכון. הוראות אלו נועדו לשקף באופן מדויק יותר את הסיכון הכלכלי הגלום בחשיפות האשראי, לעודד שימוש באמצעים אפקטיביים להפחתת סיכון, ולהבטיח כי ההכרה בהם לצורכי הלימות הון תיעשה באופן זהיר, אחיד ומבוסס סיכון.

לנספח ה' – הון עצמי נוסף לבעל רישיון מורחב למתן אשראי העוסק במתן ערבות להתחייבות של אחר

במסגרת הצעה לתיקון חוזר זה, נספח ה' נמחק, שכן בנספח ד' הוחלו ההוראות לגופים המעמידים ערבות, החל מהשקל ראשון, ובטלה האבחנה של גובה הערבות כפי שנכתבה בסימן ה'.

לנספח 3א – משקולות סיכון לחשיפות אשראי ונכסים אחרים

בנספח 3א נוספו משקולות סיכון של 20%-ו-50% בגין חובות של תאגידים בנקאיים ושל חברות כרטיסי אשראי בטווחי זמן של עד 3 חודשים ויותר מ-3 חודשים, בהתאמה, וזאת אגב פניות שהגיעו לרשות אודות הפרקטיקה המקובלת ובחינתם על ידי הרשות.

לנספח 3ב – מקדמי המרה לאשראי לצורך חישוב משקל הסיכון של חשיפות חוץ מאזניות

בנספח 3ב נוסף מקדמם המרה של 125% בגין עסקאות אשראי מסוג ערבות ביצוע לפי חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974. הוספת מקדמם המרה של 125% נועד לייצר מקדמם ביטחון נוסף בפעילות מסוג זה, נוכח הסיכון המוגבר בערבות הנועדה להבטחת השקעות של רוכשי דירות. כן נוסף מקדמם המרה בגין ערבות בודדת שחלקה היחסי עולה על 10% מתוך כלל הערבויות שהעמיד נותן הערבות, וזאת במטרה לייצר משקל סיכון ספציפי אשר יבטא את הסיכון הכללי באופן מורחב יותר על עסקאות אשר גודלן היחסי הינו מעל 10%.